

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS PANEVĖŽIO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2025 m. lapkričio 11 d. Nr. 21RE4-191 (AG4-167/20-2025)
Panevėžys

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Remigijaus Kalašnyko (pranešėjas), Sigitos Šimbelytės ir Vestos Šliogerytės (posėdžio pirmininkė),

2025-11-06 Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų N. V. ir Z. V., atstovaujamo advokato P. Š., skundą atsakovei Vilniaus rajono savivaldybės administracijai dėl sprendimo panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjai N. V. ir Z. V., atstovaujami advokato P. Š., (toliau – ir pareiškėjai) Komisijos prašo: 1. panaikinti Vilniaus rajono savivaldybės (toliau – ir Savivaldybė) administracijos (toliau – ir Administracija, ir atsakovė) direktoriaus (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Sprendimas); 2. įpareigoti Administraciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjų (duomenys neskelbtini) prašymą (toliau – ir Prašymas).

Paaiškino, kad pareiškėjams bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise priklauso (duomenys neskelbtini) ploto žemės ūkio paskirties žemės sklypas (duomenys neskelbtini) (toliau – Žemės sklypas), kurį įgijo 2025-07-31 pirkimo-pardavimo sutarties Nr. 3537 pagrindu. (duomenys neskelbtini) prašymu pareiškėjai kreipėsi į Administraciją prašydami pakeisti Žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir žemės naudojimo būdą į kitos paskirties žemę – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijas. Administracijos direktorius Sprendimu atsisakė tenkinti pareiškėjų prašymą, nes, pasak pareiškėjų, neva pagal Bendrąjį planą Žemės sklypas patenka į U urbanistinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonos U1 (gyvenamųjų vietovių) grupę, kurioje gamtiniame karkase minimalus planuojamas žemės sklypo dydis gyvenamojo namo statybai yra 0,15 ha bei yra numatytas teritorijos vystymas, tačiau numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir suprojektuotos inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, todėl ją reikia planuoti. Pareiškėjai teigia, kad nesutinka su Sprendimu, nurodė, jog nagrinėjamu atveju kilusiam ginčui aktualus teisinis reguliavimas, nustatytas Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (toliau – VAĮ), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (toliau – TPI), Lietuvos Respublikos žemės įstatyme (toliau – ŽĮ), Žemės naudojimo paskirties ir būdo nustatymo ir keitimo tvarkos ir sąlygų apraše patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-09-29 nutarimu Nr. 1073 (toliau – Aprašas). Pareiškėjai taip pat nurodė (pacitavo) TPI 20 straipsnio 1 dalies, 2 dalies 1 ir 2 punkto, ŽĮ 23 straipsnio 1, 2, 6, 7 dalių nuostatas ir paaiškino, kad TPI 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytu atveju, mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jeigu jis parengtas, nustatant žemės sklypo naudojimo būdą, jeigu jis nenustatytas, taikomos Aprašo 5, 6, 8, 10, 15 ir 19 punktų nuostatos. Pagal aptartą ŽĮ ir Apraše įtvirtintą teisinį reglamentavimą tam, kad asmens prašymu administracijos direktoriui kiltų pareiga pakeisti žemės sklypų naudojimo paskirtį ir būdą nerengiant teritorijų

planavimo dokumento ir žemės valdos projekto, turi egzistuoti tokios sąlygos: 1) žemės sklypai turi būti urbanizuotoje ar urbanizuojamoje teritorijoje; 2) šioje teritorijoje neturi būti galiojančio detaliojo plano; 3) numatomas žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimas turi atitikti savivaldybės lygmens bendrojo plano ir vietovės lygmens bendrojo plano (jei parengtas) sprendinius. Ginčui aktualiose minėtose ŽĮ nuostatose yra įvirtintos sąlygos, kurioms esant, žemės sklypams nustatyta pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas (būdai) gali būti keičiami. Visų pirma, žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas gali būti keičiami pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus detaliuosius planus, specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus, o urbanizuotoje ir urbanizuojamoje teritorijoje, kuriai detalieji planai neparengti, – pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą. Šiuo atveju Savivaldybės tarybos 2009-09-30 sprendimu Nr. T3-323 yra patvirtintas Vilniaus rajono savivaldybės bendrasis planas (toliau – Bendrasis planas), Savivaldybės tarybos 2014-12-17 sprendimu Nr. T3-571, patvirtintas Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos kraštovaizdžio specialusis planas (toliau – Kraštovaizdžio specialusis planas). Pareiškėjų Žemės sklypo paskirties keitimas minėti teisės aktams neprieštarauja. Kaip neprieštarauja ir Vilniaus rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2023-04-04 sprendimu Nr. T3-74, (toliau – Specialusis planas), sprendiniams. Šiuo atveju nėra ginčo, kad Žemės sklypas patenka į urbanizuojamą teritoriją, kaip ji suprantama TPĮ 2 straipsnio 36 dalyje (savivaldybės ir vietovės lygmens bendruosiuose planuose numatomos kompaktiškai pastatais užstatyti teritorijos su inžinerinių komunikacijų koridoriais ir neužstatomais bendrai naudoti pritaikytais želdynais, viešosiomis erdvėmis ir valstybiniais miškais miestuose). Pareiškėjų teigimu, atsakovė ginčijamame Sprendime yra pripažinusi, kad Žemės sklypas yra urbanizuojamoje teritorijoje. Taip pat nėra duomenų, kad Žemės sklypui būtų parengtas galiojantis detalusis planas, todėl, pasak pareiškėjų, galima konstatuoti ir antrosios sąlygos žemės sklypo pagrindinės naudojimo paskirties ir būdo keitimui supaprastinta tvarka egzistavimą. Pagal Bendrąjį planą Žemės sklypas patenka į U urbanistinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonos U1 (gyvenamųjų vietovių) grupę, kurioje gamtiniame karkase minimalus planuojamas žemės sklypo dydis gyvenamojo namo statybai yra 0,15 ha bei yra numatytas teritorijos vystymas. Pareiškėjų žemės sklypas yra 0,1747 ha, t. y. atitinka nustatytus reikalavimus. Vis tik atsakovė Sprendimu atsisakė tenkinti pareiškėjų prašymą, nes neva pagal Bendrąjį planą Žemės sklypas patenka į U urbanistinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonos U1 (gyvenamųjų vietovių) grupę, kurioje gamtiniame karkase minimalus planuojamas žemės sklypo dydis gyvenamojo namo statybai yra 0,15 ha bei yra numatytas teritorijos vystymas, tačiau numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir suprojektuotos inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, todėl ją reikia planuoti.

Pareiškėjai mano, kad atsakovė neatskleidė minėtos išvados turinio, t. y. kokia yra bei kokia turėtų būti esama ir suprojektuota inžinerinė ir socialinė infrastruktūra, kad ji būtų, pasak atsakovės, pakankama, nenurodė ir jokio teisės akto, kuo remiantis tokia išvada buvo padaryta. Pareiškėjų teigimu, pažymėtina, kad nei šiuo skundu pateiktuose Bendrojo plano brėžiniuose, kuriuose numatyta inžinerinė infrastruktūra ir susisiekimas, nei Specialiajame plane nėra tokių duomenų, kurie ribotų pareiškėjams Žemės paskirties keitimą. Taip pat atsakovė kaip kliūtį keisti Žemės paskirtį nurodė tai, kad Žemės sklypas ribojasi su grioviu, kuriam taikomi naudojimo apribojimai vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SŽNSĮ) 92 straipsniu. Pareiškėjai pažymi, kad minėtas straipsnis reglamentuoja draudimus, taikomus melioruotoje žemėje, tačiau jame nėra numatyta jokių draudimų, susijusių su Žemės paskirties keitimu. Be to, pareiškėjų Žemės sklypas nesiriboja su grioviu. Žemės sklypas ribojasi su dviem kaimyniniais žemės sklypais bei keliu. Svarbu paminėti ir tai, kad pareiškėjų kaimyniniams žemės sklypams atsakovė leido pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir žemės naudojimo būdą į kitos paskirties žemę – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijas, pvz. gretimas žemės sklypas, kurio numeris (duomenys neskelbtini), pareiškėjų žiniomis, žemės sklypo paskirtį leista keisti nerengiant tam detalaus plano, nors, pareiškėjų teigimu, akivaizdžiai matosi, kad minėto žemės sklypo riba beveik sutampa su gatvės linija. Tuo tarpu pareiškėjų Žemės sklypas nuo kelio yra atitolęs ne mažiau kaip 3,70 m ir ribojasi su dviem kitais žemės sklypais: unikalus numeris ~~4400-3951-1194~~ ir ~~4400-5849-3762~~, (duomenys neskelbtini) ir

priešingai, nei teigia atsakovė Sprendime, su jokių griovių nesiriboja. Atsakovė žemės sklypų paskirtis nerengiant detalio plano rengimo pakeitė ir kitiems kaimyniniams žemės sklypams, esantiems: Rugiagėlių g. 35, 37, 39, 46, 44 36, 10 5A, 5B, 5C, 6, 6D, 6E, 6F, 6G, Vilniaus r., Adomo Miekevičiaus g. 190 (duomenys neskelbtini) vyksta žemės sklypo formavimo procedūra. Visi kaimyniniai žemės sklypai patenka į gamtinio karkaso teritoriją ir visiems turėtų būti taikomas vienodas teisinis reglamentavimas, tačiau, pareiškėjų žiniomis, šiuo metu vyksta pertvarkymo formavimo planas- tai yra - smulkinamas sklypas ties Rugiagėlių g. 37 ir 44 bei Rugiagėlių g. 39, (duomenys neskelbtini), pagal pateiktus atsakovės planus, sklypai yra po 25 arus, o leidžiama dalinti po 15 ir 10, kas neatitinka aukščiau nurodyto teisinio reglamentavimo. Pareiškėjai mano, kad šiuo atveju akivaizdu, kad Sprendimas yra nepagrįstas ir nemotyvuotas, neaiškūs jo argumentai, motyvai, stokojama teisinio pagrindimo Sprendime nurodytai išvadai, kad neva numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir suprojektuotos inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, todėl ją reikia planuoti.

Pareiškėjai skunde taip pat nurodė (pacitavo) VAI 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktų nuostatas bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotą praktiką ir paaiškino, kad atsakovė nesilaikė pareigos atlikti visapusišką ir objektyvų aplinkybių ištyrimą vertinant pareiškėjų Prašymą dėl Žemės sklypo paskirties keitimo, todėl paviršutiniškai išnagrinėjusi šį pareiškėjų prašymą priėmė nemotyvuotą sprendimą, jo nepagrindė teisės aktais ir pažeidė gero administravimo, objektyvumo, protingumo ir kitus principus, teisės aktų reikalavimus ir pareiškėjų teises, Sprendimas iš esmės nemotyvuotas ir prieštaraujantys gero viešojo administravimo principui, todėl naikintinas.

Pareiškėjai Komisijai pateikė (2025-11-05 reg. Nr. 698) rašytinius paaiškinimus su prašymu bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka ir paaiškino, jog atsižvelgiant į tai, jog atsakovė byloje prašė bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka, pareiškėjai su tuo sutinka ir teikia prašymą dėl bylos nagrinėjimo rašytinio proceso tvarka bei pateikia rašytinius paaiškinimus. Administracija savo atsiliepime remiasi TPĮ 17 straipsnio 1 dalimi, tačiau visiškai ignoruoja TPĮ 20 straipsnio 2 dalies 2 punktą, kuris tiesiogiai reglamentuoja nagrinėjamą situaciją. Pagal TPĮ 20 straipsnio 2 dalies 2 punktą, žemės sklypo pagrindinė naudojimo paskirtis ir būdas keičiami mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą, įvertinus visuomenės pasiūlymus, gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, viešąsias erdves, vykdomą ar suplanuotą veiklą bei esamą ar suplanuotą (suprojektuotą) inžinerinę ir socialinę infrastruktūrą. Svarbiausia, kad šioje normoje nėra numatyta, jog infrastruktūros nepakankamumas yra pagrindas atsisakyti keisti paskirtį. Priešingai, Administracija privalo įvertinti infrastruktūrą ir priimti sprendimą, o ne atsisakyti priimti sprendimą iš viso. Panašių aplinkybių kontekste (detaliojo plano įpareigojimo rengimo) būtina paminėti, jog deklaratyvūs sprendimai nėra pripažįstami kaip motyvuoti, kaip antai Lietuvos administracinių ginčų komisijos (toliau – ir LAGK) Klaipėdos apygardos skyriaus 2024-10-16 sprendimu išnagrinėtoje byloje Nr. AG2-205/16-2024 (Regionų administracinio teismo 2025-09-15 sprendimu administracinėje byloje Nr. e13-4496-422/2025 paliktas nepakeistas LAGK sprendimas) pareiškėjo skundas buvo tenkintas dėl analogiškų priežasčių (savivaldybė nesugebėjo pagrįsti detaliojo plano rengimo būtinumo bei neįrodė infrastruktūros būtinumo).

Pasak pareiškėjų, atsakovė atsiliepime nurodo, kad numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir suprojektuotos inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, tačiau visiškai neatskleidžia, kokios konkrečiai infrastruktūros trūksta, kokie konkretūs parametrai ar normatyvai nepasiekti ir kuo remiantis padaryta išvada apie nepakankamumą. Administracija leido keisti paskirtį gretimoms sklypams (duomenys neskelbtini) ir kitiems be detaliojo plano, nors visi šie sklypai patenka į tą pačią U1 zoną, turi tą pačią infrastruktūrą ir patenka į tas pačias viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo (toliau – VGVNT) II etapo teritorijas. Nei Sprendime, nei atsiliepime necituojuama nė viena konkreti teisės norma, kuri nustatytų infrastruktūros minimalius reikalavimus arba būtinybę rengti detalų planą dėl infrastruktūros stokos, todėl tokie teiginiai yra visiškai deklaratyvūs. Tai reiškia, kad Sprendimas yra ne tik nemotyvuotas, bet ir prieštaruoja jos pačios nuosekliai praktikai. Administracija nurodo, kad (duomenys neskelbtini) įtrauktas į VGVNT teritorijas II etapu ir kad infrastruktūra turėtų būti planuojama kompleksiskai. Tačiau žodis „turėtų“

nėra imperatyvus reikalavimas, o rekomendacinio pobūdžio formuluotė. Specialiojo plano 2.3 papunktyje kalbama apie būsimą infrastruktūros plėtrą, o ne apie dabartinę situaciją kaip kliūtį keisti žemės paskirtį. Jei infrastruktūros planavimas būtų privalomas prieš keičiant paskirtį, Administracija nebūtų galėjusi leisti keisti paskirties kitiems sklypams toje pačioje teritorijoje. Tai akivaizdžiai rodo, kad Administracijos pateiktas pagrindimas yra išgalvotas *post factum*, siekiant pateisinti nenuoseklų sprendimą. Administracijos atsiliepimas visiškai nutyli faktą, kad sklypui numeris (duomenys neskelbtini), esančiam (duomenys neskelbtini), paskirtis pakeista be detaliojo plano. Šis sklypas tiesiogiai ribojasi su pareiškėjų sklypu, patenka į tą pačią kraštovaizdžio zoną U1 ir šiam sklypui taikomas tas pats infrastruktūros plėtros etapas, būtent antrasis etapas. Kyla klausimas Administracijai: kokių pagrindų vienam sklypui taikomi vieni reikalavimai, o kitam griežtesni, nors objektyvios aplinkybės identiškos? Tai akivaizdus lygiateisiškumo principo, įtvirtinto Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnyje, pažeidimas. Pagal šį principą asmenys vienodose situacijose turi būti vertinami vienodai, o skirtingas požiūris turi būti objektyviai pagrįstas ir motyvuotas. Administracija tokio pagrindimo nepateikia. Administracija Sprendime nurodė, kad sklypas ribojasi su grioviu, kuriam taikomi naudojimo apribojimai vadovaujantis SŽNSĮ 92 straipsniu. Tai netiesa. Kaip matyti iš Žemėlapių portalo duomenų, kurie buvo pateikti skunde penktame ir šeštame paveiksluose, pareiškėjų sklypas ribojasi su sklypu numeris (duomenys neskelbtini), sklypu numeris (duomenys neskelbtini) ir keliu (duomenys neskelbtini). Sklypas nesiriboja su jokių grioviu. Šis faktinių aplinkybių įvertinimo klaidingumas papildomai patvirtina, kad Administracija neatliko objektyvaus ir išsamaus situacijos tyrimo. Be to, net jei sklypas ir ribotųsi su grioviu, SŽNSĮ 92 straipsnis reglamentuoja draudimus, taikomus melioruotoje žemėje, tačiau jame nėra numatyta jokių draudimų, susijusių su žemės paskirties keitimu. Administracija šiuo argumentu bando sukurti kliūtis, kurių iš tikrųjų teisės aktai nenustato. Administracija atsiliepime teigia, kad Sprendimas atitinka VAĮ reikalavimus ir pakanka objektyvių duomenų, tačiau jame nenurodyti konkretūs faktai apie infrastruktūros trūkumą, nepaaiškinta, kodėl ta pati infrastruktūra pakankama kitiems sklypams, bet nepakankama pareiškėjų sklypui, ir nepateiktas teisinis pagrindas infrastruktūros vertinimo kriterijams. Pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktiką, išdėstytą 2012-03-22 nutartyje administracinėje byloje numeris A502-212/2012, motyvavimas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Administracijos Sprendimas šių kriterijų neatitinka. VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime be kita ko turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės bei administracinio sprendimo motyvai. Šių reikalavimų nesilaikoma. VAĮ 3 straipsnio 1 punkte įtvirtintas objektyvumo principas reiškia, kad sprendimai turi būti nešališki ir pagrįsti objektyviais duomenimis. Šioje byloje objektyvumas pažeistas, nes kitiems sklypams toje pačioje vietoje taikyti lengvesni reikalavimai, sprendimas grindžiamas abstrakčiais teiginiais be konkrečių įrodymų ir nepateikiamas palyginamasis vertinimas su kaimyniniais sklypais. Objektyvumo principas reikalauja, kad Administracija, rinkdama informaciją, ją vertindama ir priimdama sprendimus, būtų nešališka, nes tik tokiu būdu galima užtikrinti, jog administracinis aktas bus pagrįstas objektyviais, nustatytais faktais ir bus teisingas. Nagrinėjamu atveju Administracija akivaizdžiai nesilaikė šio principo, nes nekontroliuojamu būdu skirtingiems asmenims panašiose situacijose pritaikė skirtingus standartus.

Dėl atsakovės prašymo atmesti skundą kaip nepagrįstą, pareiškėjai paaiškino, jog teisinis pagrindas egzistuoja, nes TPI 20 straipsnio 2 dalies 2 punktas tiesiogiai numato paskirties keitimą be detaliojo plano. Faktinės aplinkybės atitinka reikalavimus, nes sklypas yra urbanizuojamoje teritorijoje, nėra detaliojo plano, o sklypas atitinka Bendrojo plano reikalavimus, kadangi jo dydis 0,1747 hektaro viršija minimalų reikalaujamą dydį 0,15 hektaro. Administracija neatlieka savo funkcijos, nes, užuot įvertinusi infrastruktūrą ir priėmusi motyvuotą sprendimą, Administracija atsisako atlikti vertinimą, reikalaujama rengti detalų planą. Kitiems asmenims leidžiama, pareiškėjams draudžiama be objektyvaus pagrindimo, o tai yra diskriminacija.

Pareiškėjų teigimu, TPI 20 straipsnio 2 dalies 2 punktas buvo priimtas būtent tam, kad supaprastintų procedūrą ir leistų keisti žemės paskirties paskirtį urbanizuojamose teritorijose be detaliojo plano rengimo, jei tai atitinka Bendrojo plano sprendinius. Administracija šią tiesioginę

teisės normos prasmę ignoroja ir bando sukurti papildomas kliūtis, kurių įstatymas nenumato. Įstatymų leidėjas aiškiai numatė, kad urbanizuojamose teritorijose, kurioms nėra detaliojo plano, paskirtis keičiama vadovaujantis Bendroju planu, o Administracija turi įvertinti tam tikrus kriterijus, įskaitant infrastruktūrą. Tačiau infrastruktūros įvertinimas nereiškia, kad Administracija gali automatiškai atsisakyti priimti sprendimą, jei, jos nuomone, infrastruktūra nepakankama. Priešingai, Administracija turi įvertinti infrastruktūrą ir nuspręsti, ar žemės paskirties keitimas yra tinkamas atsižvelgiant į visas aplinkybes. Administracija taip pat remiasi Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-01-02 įsakymu numeris D1-8, (toliau – Planavimo dokumentų rengimo taisyklės) 246 punktu. Tačiau šis punktas tiesiog pakartoja TPI 17 straipsnio nuostatas ir nenustato griežtesnių reikalavimų nei pats įstatymas. Administracija bando sukurti išpūdį, kad detalusis planas privalomas visais atvejais, kai yra numatomas teritorijos vystymas, tačiau tai prieštarauja TPI 20 straipsnio nuostatomis, kurios aiškiai numato supaprastintą tvarką urbanizuojamose teritorijose. Kalbant apie Specialųjį planą, Administracija nurodo, kad urbanizuojamose perspektyvinėse VGVNT teritorijose geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra turėtų būti planuojama kompleksiskai su visa inžinerine infrastruktūra, rengiant vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus. Tačiau šis teiginys yra paimtas iš Specialiojo plano aiškinamojo rašto ir yra rekomendacinio pobūdžio. Specialusis planas nustato perspektyvines kryptis infrastruktūros plėtrai, tačiau neriboja teisės keisti žemės paskirtį dabartinėmis sąlygomis. Be to, pats faktas, kad (duomenys neskelbtini) įtrauktas į VGVNT teritorijas, rodo, kad infrastruktūros plėtra čia yra planuojama, o tai tik sustiprina argumentą, jog žemės paskirties keitimas yra tinkamas ir atitinka teritorijos vystymo perspektyvas.

Pareiškėjai taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Administracijos praktika kaimyniniuose sklypuose rodo, jog minimalaus sklypo dydžio reikalavimas 0,15 hektaro nėra griežtai taikomas, kadangi leidžiama dalinti sklypus į mažesnius nei 0,15 hektaro, kaip tai vyksta (duomenys neskelbtini) sklypuose. Jei Administracija leidžia formuoti mažesnius sklypus toje pačioje zonoje, tai rodo, kad minimalaus dydžio reikalavimas nėra absoliutus ir gali būti lanksčiai taikomas. Pareiškėjų sklypas, kuris yra 0,1747 hektaro, akivaizdžiai atitinka Bendrojo plano reikalavimus ir netgi viršija minimalų dydį, todėl jokių objektyvių kliūčių keisti jo paskirtį nėra.

Atsakovė atsiliepiu į skundą prašo pareiškėjos skundą atmesti.

Paaiškino, kad pareiškėjai (duomenys neskelbtini) kreipėsi į Administraciją dėl Žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir žemės naudojimo būdo keitimo į kitos paskirties žemę – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijas, Administracija Sprendimu atsisakė keisti Žemės sklypo naudojimo paskirtį.

Atsakovė atsiliepiu į pareiškėjų skundą nurodė (pacitavo) Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) 6 straipsnio 19 punkto, 59 straipsnio, TPI 1 straipsnio 1 dalies, 2 straipsnio 25 dalies, 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų, 17 straipsnio 1 dalies nuostatas ir paaiškino, kad TPI 17 straipsnio 4 dalyje išvardintos šios taisyklės išimtys, kai detalieji planai nerengiami.

Taip pat nurodė (pacitavo) Planavimo dokumentų rengimo taisyklių 246 punkto nuostatas, paaiškino, kad vadovaujantis Kraštovaizdžio specialiojo plano, patikslinto Bendrojo plano sprendiniais, Žemės sklypas patenka į urbanizuojamą teritoriją, priskiriamą U1 (gyvenamųjų vietovių) kraštovaizdžio tvarkymo zonai. Kaip žinia, šioje teritorijoje nėra galiojančio detaliojo plano, nenustatyti detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentai.

Atsakovės teigimu, vadovaujantis Specialiuoju planu ir specialiojo plano aiškinamojo rašto 2.3 papunkčiu, (duomenys neskelbtini) įtrauktas į VGVNT teritorijas, kurių infrastruktūros plėtra numatoma vystyti II etapu. Taip pat nurodyta, kad urbanizuojamose, perspektyvinėse VGVNT teritorijose geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra turėtų būti planuojama kompleksiskai su visa inžinerine infrastruktūra, rengiant vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus, todėl akivaizdu, kad aprašyta situacija visiškai atitinka TPI 17 straipsnio 1 dalies taisyklę, pagal kurią turi būti rengiamas detalusis planas. Taip pat nėra pagrindo taikyti kurią nors iš šios taisyklės išimčių, numatytų TPI 17 straipsnio 4 dalyje. Todėl Sprendimas atitinka VAĮ reikalavimus, Sprendime pakanka objektyvių duomenų ir teisės aktų normų, jame aiškiai

suformuluotos teisės ir pareigos, nurodyta apskundimo tvarka, jis yra pasirašytas jį priėmusio pareigūno ir tai reiškia, jog nėra pakankamai motyvuoto pagrindo, norint pripažinti Sprendimą nepagrįstu ir nemotyvuotu, kaip nurodoma skunde.

Skundas tenkintinas.

Bylos rašytiniais duomenimis nustatyta, kad pareiškėjams bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise priklauso Žemės sklypas, kurį įgijo (duomenys neskelbtini) pagrindu ir kurio pagrindinė naudojimo paskirtis – žemės ūkio, o naudojimo būdas – kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai.

Pareiškėjai į Administraciją kreipėsi Prašymu, kuriuo prašė priimti sprendimą, t. y. pakeisti Žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį į kitos paskirties žemę – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos.

Administracijos direktorius Sprendimo 1 punktu atsisakė keisti Žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį į kitos paskirties žemę – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos, nes pagal Bendrąjį planą Žemės sklypas patenka į U urbanistinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonos U1 (gyvenamųjų vietovių) grupę, kurioje gamtiniame karkase minimalus planuojamas žemės sklypo dydis gyvenamojo namo statybai yra 0,15 ha bei yra numatytas teritorijos vystymas, tačiau numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir suprojektuotos inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, todėl ją reikia planuoti bei pridėti Specialiojo plano ištrauką (1 priedas) ir Bendrojo plano ištrauką (2 priedas).

Sprendimo 2 punkte taip pat pateikė tokią informaciją:

2.1. Žemės sklypas ribojasi su grioviu, kuriam taikomi naudojimo apribojimai, vadovaujantis SŽNSĮ 92 straipsniu;

2.2. remiantis Bendrojo plano konkretizuotų sprendinių aiškinamojo rašto 6.1 lentelė „Kraštovaizdžio tvarkymo zonų ir jų grupių reglamentai“, U1 – gyvenamųjų vietovių grupė, kurioje vyrauja gyvenamosios, visuomeninės, komercinės, bendro naudojimo ir rekreacinės teritorijos su joms reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra;

2.3. remiantis Specialiojo plano aiškinamojo rašto 2.3 papunkčiu, „urbanizuojamose, perspektyvinėse VGVNT teritorijose geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra turėtų būti planuojama kompleksiskai su visa inžinerine infrastruktūra, rengiant vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus“;

2.4. remiantis Planavimo dokumentų rengimo taisyklių 246 punktu ir TPĮ 24 straipsnio 5 dalimi, detalieji planai pradedami rengti merui ar jo įgaliotam Administracijos direktoriui priėmus sprendimą dėl detaliojo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų. Nustatytos formos prašymą dėl detaliojo plano inicijavimo galite rasti www.vrsa.lt (paspaudę *Konsultavimas ir prašymai* → išskleidę viršuje kairėje esančią skiltį *paslaugos* → *Teritorijų planavimas, žemės tvarkymas ir administravimas* → *Architektūros ir teritorijų planavimas* → pažymėję *Detaliojo plano rengimo, keitimo, koregavimo inicijavimo*). Prašymą galite pateikti pasirašius kvalifikuotu el. parašu (.adoc, .pdf formatu) el. paštu vrsa@vrsa.lt, paštu arba atvykę Rinktinės g. 50, LT-09318 Vilniuje.

Pareiškėjai, nesutikdami su Sprendimu, Komisijai paduotu skundu prašo šį Sprendimą panaikinti ir įpareigoti Administraciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjų Prašymą.

Byloje ginčas kilo dėl Sprendimo, kuriuo buvo atsisakyta tenkinti pareiškėjų Prašymą, teisėtumo ir atsakovės įpareigojimo iš naujo išnagrinėti pareiškėjų Prašymą.

Pagal LVAT suformuotą administracinių teismų praktiką, administracinio akto priėmimo motyvai pagal įstatymą privalo būti nurodomi pačiame administraciniame akte. Skundžiamo sprendimo priėmimo motyvų nurodymas teismo proceso metu neturi būti vertinamas ir nedaro įtakos nemotyvuoto sprendimo teisėtumui (žr. pvz., *LVAT 2013-06-13 sprendimas administraciniame byloje Nr. A502-940/2013, 2015-01-08 nutartis administraciniame byloje Nr. A-1-502/2015*). Teismas nėra įgalintas atsižvelgti į skundžiamų teisės aktų priėmimo pagrindų papildymus, teikiamus atsiliepimų ar kitokių procesinių veiksmų metu, jei tie papildymai savo esme yra visiškai nauji teisės aktų priėmimo pagrindimo pagrindai. Priešingu atveju, teisminės gynybos besikreipusiam asmeniui taptų sunku apsiginti, o teismui apibrėžti bylos nagrinėjimo ribas bei priimti sprendimą, todėl kai yra

skundžiamas teisės aktas, yra vertinama, kokiais faktiniais pagrindais jis priimtas bei kokia teisinė kvalifikacija pritaikyta. Tai ir yra bylos nagrinėjimo ribos. Tik esant konkrečioms teisės aktų priėmimo pagrindams, aiškiam teisiniam įvertinimui, įmanoma pasisakyti dėl tokių skundžiamų sprendimų teisėtumo bei pagrįstumo (žr. pvz., *LVAT 2014-04-09 nutartis administracineje byloje Nr. A556-1068/2014*). Pažymėtina, jog atsižvelgus į šiuos išaiškinimus, vertintini tik skundžiamame Sprendime nurodyti motyvai, kuriais remiantis buvo netenkintas pareiškėjų Prašymas dėl žemės sklypų naudojimo paskirties ir būdo pakeitimo.

Sprendime nurodyta, jog jis yra priimtas vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) 34 straipsnio 6 dalies 10 punktu, kuriame įtvirtinta, jog Savivaldybės administracijos direktorius kaip įstaigos vadovas, pats vykdo mero suteiktus įgaliojimus ir atlieka kitus tiesioginius mero pavedimus arba įstatymų nustatytais atvejais paveda tai atlikti kitiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams;

- TPĮ 17 straipsnio 1 dalimi 1 punktu, kuriame nurodyta, jog detalieji planai (ar vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas) rengiami, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nurodytus atvejus, savivaldybės lygmens ir (ar) vietovės lygmens, jeigu jie parengti, bendruosiuose planuose nustatytiems urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms, kai:

- 1) numatomas teritorijos vystymas, o numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir (ar) suprojektuotos inžinerinės ir (ar) socialinės savivaldybės infrastruktūros ir ją reikia planuoti;
- 2) numatoma keisti ar koreguoti galiojančius detaliuosius planus, keičiant juose nustatytą teritorijos naudojimo reglamentą;
- 3) juos privaloma rengti savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendiniuose nurodytoms gyvenamųjų vietovių plėtrai ir (ar) gamtinio ir kultūrinio savitumo išsaugojimui reikšmingoms teritorijoms šiuose sprendiniuose nustatytais sąlygomis.

- TPĮ 20 straipsnio 1 dalimi – Žemės sklype, esančiame urbanizuotoje ir urbanizuojamoje teritorijoje, kuriai neparengti detalieji planai arba vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas, galima statyba, atitinkanti savivaldybės lygmens bendrojo plano ar vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, vadovaujantis Statybos įstatymo nuostatomis, išskyrus šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus, kai teritorijai turi būti parengtas detalusis planas arba vietovės lygmens bendrasis planas, kuriame nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas. Žemės sklype, esančiame neurbanizuotoje ir neurbanizuojamoje teritorijoje, kuriai nėra parengto galiojančio detaliojo plano arba vietovės lygmens bendrojo plano, kuriame nustatomas detaliojo plano teritorijos naudojimo reglamentas, galima statyba, atitinkanti savivaldybės lygmens bendrojo plano ar vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą, vadovaujantis Statybos įstatymo nuostatomis;

- TPĮ 20 straipsnio 2 dalies 2 punktu – šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais kai, vadovaujantis įstatymais ir kitais teisės aktais, planuojamai statybai ir numatomi veikalai vykdyti privaloma pakeisti žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) pakeisti ar nustatyti, jeigu jis nenustatytas, žemės sklypo naudojimo būdą, jie keičiami ar nustatomi žemės savininkų, valstybinės žemės patikėtinių ar įstatymų nustatytais atvejais kitų subjektų prašymu Vyriausybės nustatyta tvarka mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jeigu jis parengtas, įvertinus gautus visuomenės pasiūlymus ir atsižvelgus į gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, viešąsias erdves ir jų poreikį, vykdomą ar suplanuotą vykdyti veiklą, esamą ar suplanuotą (suprojektuotą) inžinerinę ir (ar) socialinę infrastruktūrą. Prašymai pakeisti žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) pakeisti ar nustatyti, jeigu jis nenustatytas, žemės sklypo naudojimo būdą paskelbiami be draudžiamų skelbti asmens duomenų Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje ir atitinkamos savivaldybės interneto svetainėje informuojant, kad 10 darbo dienų nuo prašymo paskelbimo dienos galima teikti pasiūlymus merui ar jo įgaliotam savivaldybės administracijos

direktoriui raštu ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo pakeitimo ar nustatymo. Sprendimas dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo pakeitimo ar nustatymo kitą darbo dieną po jo priėmimo dienos paskelbiamas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje ir atitinkamos savivaldybės interneto svetainėje. Per 10 darbo dienų nuo šio sprendimo paskelbimo dienos žemės sklypo savininkas ar valstybinės žemės patikėtinis, taip pat įstatymų nustatytais atvejais kiti subjektai Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui Vyriausybės nustatyta tvarka pateikia prašymą įregistruoti žemės sklypo kadastro duomenų (pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo) pasikeitimą Nekilnojamojo turto registre – pasikeitusius žemės sklypo kadastro duomenis įrašyti į Nekilnojamojo turto kadastrą;

- ŽĮ 23 straipsnio 2 dalimi – sprendimą pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą (-us) priima detalųjį planą ar vietovės lygmens bendrąjį planą, kuriame nustatomas detaliojo plano teritorijos naudojimo reglamentas, specialiojo teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą tvirtinanti institucija su sprendimu patvirtinti vieną iš nurodytų dokumentų, o teritorijoje, kuriai detalieji planai ar vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas, neparengti, sprendimą pakeisti žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jeigu šis parengtas, priima meras ar jo įgaliotas savivaldybės administracijos direktorius. Pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybė;

- Aprašo 2 punktu, kuriame be kita ko numatyta, jog Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytu atveju, mero ar jo įgalioto savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jeigu jis parengtas, nustatant žemės sklypo naudojimo būdą, jeigu jis nenustatytas, taikomos Aprašo 5, 6, 8, 10, 15 ir 19 punktų nuostatos.

- Aprašo 10.2 papunkčiu – Aprašo 5 punkte nurodytu atveju, gavus prašymą pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą ar nustatyti, jeigu jis nenustatytas, žemės naudojimo būdą: ne vėliau kaip per 10 darbo dienų pasibaigus Aprašo 10.1 papunktyje nurodytų pasiūlymų teikimo terminui, įvertinus gautus visuomenės pasiūlymus, atsižvelgus į TPI 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytas aplinkybes, priimamas sprendimas dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo pakeitimo ar žemės sklypo naudojimo būdo nustatymo, jei jis nenustatytas. Priėmus sprendimą netenkinti minėto prašymo, apie šį sprendimą ir jo motyvus prašymą pateikęs asmuo pasirinktu informavimo būdu informuojamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas. Priėmus sprendimą pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą ar nustatyti, jeigu jis nenustatytas, žemės sklypo naudojimo būdą, sprendimas dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo pakeitimo ar žemės sklypo naudojimo būdo nustatymo, jei jis nenustatytas, kitą darbo dieną paskelbiamas TPDRIS ir atitinkamos savivaldybės interneto svetainėje. Apie priimtą sprendimą dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo pakeitimo ar žemės sklypo naudojimo būdo nustatymo, jei jis nenustatytas, prašymą pateikęs asmuo pasirinktu informavimo būdu informuojamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos;

- Kraštovaizdžio specialiuoju planu;
- patikslinto Bendrojo plano nustatytais U urbanistinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonos U1 (gyvenamųjų vietovių) grupės reglamentais;
- Specialiojo plano sprendiniais.

Komisija pažymi, jog pagal ŽĮ, Apraše įtvirtintą teisinį reglamentavimą tam, kad pareiškėjų prašymu Administracijos direktoriui kiltų pareiga pakeisti žemės sklypų naudojimo paskirtį ir būdą nerengiant teritorijų planavimo dokumento ir žemės valdos projekto, turi egzistuoti tokios sąlygos: 1) žemės sklypai turi būti urbanizuotoje ar urbanizuojamoje teritorijoje; 2) šioje teritorijoje neturi būti

galiojančio detaliojo plano; 3) numatomas žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimas turi atitikti savivaldybės lygmens bendrojo plano ir vietovės lygmens bendrojo plano (jei parengtas) sprendinius.

Bylos duomenimis nustatyta, jog ginčo dėl to, kad Žemės sklypas yra urbanizuotoje teritorijoje ir, kad byloje nėra duomenų, jog ginčo Žemės sklypui būtų parengtas galiojantis detalusis planas, todėl galima konstatuoti apie pirmosios ir antrosios sąlygos žemės sklypo pagrindinės naudojimo paskirties ir būdo keitimui supaprastinta tvarka egzistavimą.

Administracijai toliau nagrinėjant pareiškėjų prašymą turėjo būti nustatoma, ar yra trečioji sąlyga žemės sklypo paskirties ir naudojimo būdo pakeitimui supaprastinta tvarka – ar numatomas žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimas atitinka savivaldybės lygmens bendrojo plano ir vietovės lygmens bendrojo plano (jei parengtas) sprendinius. Pažymėtina, kad pagal Viešojo administravimo įstatymo nuostatas pareiškėjų prašymą paneigti tokios sąlygos egzistavimą sprendime, kuriuo netenkinamas pareiškėjo prašymas, tenka būtent Administracijai.

Bylos duomenys tvirtina, kad pareiškėjai į Administraciją kreipėsi Prašymu, kuriuo prašė priimti sprendimą dėl kaimo plėtros žemėtvarkos projekto rengimo pradžios ir planavimo tikslų. Administracijos direktorius išnagrinėjo šį pareiškėjų Prašymą ir ginčijamo Sprendimo 1 punktu atsisakė jį tenkinti, t. y. atsisakė keisti Žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį į kitos paskirties žemę – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos, nurodydamas, jog pagal Bendrąjį planą Žemės sklypas patenka į U urbanistinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonos U1 (gyvenamųjų vietovių) grupę, kurioje gamtiniame karkase minimalus planuojamas žemės sklypo dydis gyvenamojo namo statybai yra 0,15 ha bei yra numatytas teritorijos vystymas, tačiau numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir suprojektuotos inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, todėl ją reikia planuoti bei nurodė šio sprendimo apskundimo tvarką.

Pareiškėjai ginčija Sprendimą iš esmės teigdami, jog Sprendimas yra nepagrįstas ir nemotyvuotas, neaiškūs jo argumentai, motyvai, stokojama teisinio pagrindimo Sprendime nurodytai išvada, kad numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir suprojektuotos inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, todėl ją reikia planuoti.

Nagrinėjamu atveju atsakovės veikimas ir su juo susijusių klausimų sprendimas yra sietinas ir su institucijos veikimu viešojo administravimo srityje, todėl jos veiklai yra taikytinos ir VAĮ nuostatos.

Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (VAĮ 2 straipsnio 10 dalis). Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles (VAĮ 11 straipsnio 1 dalis). Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (akto redakcija, galiojanti nuo 2022-09-03, toliau – Taisyklės) 1 punkte įtvirtinta, kad jos reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų, o 35 punkte numatyta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Pagal Taisyklių 45 punktą, į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: 1) į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAĮ 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; 2) į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualių klausimų atsakoma, suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; 3) į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnyje nustatyta tvarka; 4) į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma. Tai reiškia, kad prašymo nagrinėjimo ribas nustato pats pareiškėjas savo prašymo turiniu, kurio institucija, nagrinėjanti prašymą, privalo laikytis ir pateikti atsisakymą į prašymą ne siauresnės apimties, nei pateikto prašymo turinys. Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis VAĮ 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-

ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-uos) gali būti pateiktas skundas (Taisyklių 47 punktą).

Pažymėtina, kad viešojo administravimo subjekto priimtas sprendimas yra laikytinas administraciniu sprendimu, kaip apibrėžta VAĮ 2 straipsnio 5 dalyje, t. y. administracinis sprendimas yra teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei. Viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintas nuostatas. Vadovaujantis VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 1–8 punktais, administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos. VAĮ 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reikalauja, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Vadovaudamasis VAĮ 3 straipsnio 5 punkte nustatytu išsamumo principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą (skundą) turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo (skundo) nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo (skundo) turinį.

Paminėtina ir tai, kad atsakymas asmeniui, bet kuria forma (skundu ar prašymu) besikreipusiam į viešojo administravimo instituciją, turi atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Administraciniame sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos, nurodyta sprendimo apskundimo tvarka. Aiškindamas ankstesnės VAĮ redakcijos VAĮ 8 straipsnį (pagal iki 2020-11-01 galiojusią redakciją 8 VAĮ str. atitinka šiai dienai galiojantį VAĮ 10 straipsnį) reglamentuojantį individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo jurisprudencijoje yra konstatavęs, kad VAĮ 8 straipsnio nuostatos reiškia, kad akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2010-11-15 sprendimas administracinėje byloje Nr. A556-15/2010*). Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, kad būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų, ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (*LVAT 2013-11-21 nutartis administracinėje byloje Nr. A502-2124/2013*).

Viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti VAĮ 10 straipsnio 5 dalies nuostatas. Vadovaujantis VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 1–8 punktais, administraciniame sprendime turi būti nurodyta, be kita ko, atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos (4 punktas), administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas), administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

Individualiam administraciniam aktui taip pat yra keliamas motyvuotumo reikalavimas. Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Abiejų – teisėtumo ir pagrįstumo – reikalavimų bei jų neatsiejamo ryšio svarba nuosekliai

akcentuojama administracinių teismų praktikoje. LVAT praktikoje konstatuota, kad individualių administracinių aktų priėmimas yra teisės taikymas, sukeliantis konkrečių teisiųjų padarinių asmenų teisiniam statusui, todėl privalo būti grindžiamas faktais ir teisės normomis. Tam, kad individualus teisės aktas būtų teisėtas, jis turi apimti faktinių aplinkybių tyrimą, taikytinos teisės normos paiešką, teisinį nustatytų faktų vertinimą (kvalifikavimą) (žr., pvz., *LVAT 2015-02-18 nutartį administracinėje byloje Nr. A-398-442/2015; 2012-07-20 nutartį administracinėje byloje A520–2294/2012; 2012-08-03 nutartį administracinėje byloje Nr. A444-2366/2012*).

Remdamasi aukščiau išdėstytu, Komisija sprendžia, kad pareiškėjų ginčijamas ir prašomas panaikinti Administracijos direktoriaus Sprendimas priimtas formaliai taikant teisės normas, jų nesusiejant su faktinėmis aplinkybėmis ir jis nėra tinkamai motyvuotas, todėl neatitinka VAI nuostatų, gero administravimo principo (žr., pvz., *LVAT 2015-07-09 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1245-662/2015*) ir negali būti laikomas teisėtu bei yra naikintinas kaip neatitinkantis VAI 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų reikalavimų.

Vertinant detaliau Sprendimo turinį, toks Sprendime nurodytas faktinis pagrindas nėra aiškus ir pakankamas, kadangi atsakovė atsiliepime nurodė gerokai daugiau Sprendimo priėmimui turėjusių įtakos reikšmingų faktinių duomenų, kurie reikšmingi ir nagrinėjamo ginčo sprendimui. Kadangi nesant pakankamo faktinio pagrindo, kuris yra būtinas administraciniam sprendimui, nėra aiški ir pakankama Sprendimo individuali argumentacija, ką patvirtina ir pareiškėjų skunde nurodyti argumentai. Komisija, vertindama Sprendimo turinį, konstatuoja, kad Sprendimas neatitinka minėtų VAI 10 straipsnio 5 dalyje numatytų administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų, kas pripažintina esminiu trūkumu, kai toks pažeidimas ne tik paneigia asmens teisę žinoti teisei, riboja teises į teisminę gynybą, bet ir ginčui persikėlus į Komisiją, atima galimybė suprasti bei apsibrėžti bylos nagrinėjimo apimtį, o kartu visapusiškai bei objektyviai išnagrinėti ginčą.

Be to, iš į bylą pateikto atsakovės atsiliepimo į skundą turinio matyti, kad atsakovė papildė Sprendime esančius ir prieš tai išdėstytus jo trūkumus, tačiau atsakovės pateikti argumentai atsiliepime negali būti vertinami kaip Sprendimo motyvai. LVAT savo praktikoje yra pažymėjęs, kad kilus administraciniam ginčui dėl individualaus administracinio akto, jį priėmęs subjektas ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijoje ir (ar) teisme negali nurodyti priimto akto motyvų (jei aktas buvo be motyvų), papildyti ar pakeisti akte nurodytus motyvus (*LVAT 2016-02-02 nutartis administracinėje byloje Nr. A313-146/2016*). Be to, dokumentai, kurie surašomi vėliau negu priimamas atitinkamas administracinis aktas, negali būti vertinami kaip to administracinio akto motyvai (*LVAT 2017-04-24 nutartis administracinėje byloje Nr. eA476-556/2017*). Dėl to Komisijai pateiktas atsiliepimas negali būti laikomas tinkamu ir teisėtu Sprendimo papildymu bei daryti patį Sprendimą teisėtu ir atitinkančiu VAI 10 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Nagrinėjamu atveju, įvertinus anksčiau aptartą teisinį reguliavimą ir bylos faktines aplinkybes, Komisija sprendžia, kad Sprendimas nėra išsamus, neturi reikiamo ir aiškaus faktinio pagrindimo, reikiamos ir teisėtos individualios argumentacijos. Skyrius, priimdamas Sprendimą, pažeidė gero viešojo administravimo, atsakingo valdymo bendruosius teisės principus. Remiantis tuo, darytina išvada, kad ginčijamo Sprendimo trūkumai nagrinėjamos bylos kontekste yra esminiai, todėl Komisija priima sprendimą tenkinti pareiškėjo skundo reikalavimą ir panaikinti Sprendimą, kaip neteisėtą. Skundžiamojo akto panaikinimas reiškia, kad atsakovė turi išnagrinėti pareiškėjų Prašymą iš naujo teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais.

Pažymėtina, jog pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama, kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną argumentą (žr. *Europos Žmogaus Teisių Teismo 1994 m. balandžio 19 d. sprendimą byloje van de Hurk v. Netherlands*). LVAT yra ne kartą pažymėjęs, kad teismas (tame tarpe ir Komisija) neprivalo pasisakyti dėl kiekvieno byloje pateikto argumento, o vertindamas įrodymus teismas (tame tarpe ir Komisija) gali daryti jais pagrįstas apibendrinančias motyvuotas išvadas (žr., pvz., *LVAT 2011-09-12 nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-2685/2011*).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 19 straipsniu, 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjų N. V. ir Z. V., atstovaujамų advokato P. Š., skundą tenkinti.

Panaikinti Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus (duomenys neskelbtini).

Įpareigoti Vilniaus rajono savivaldybės administraciją iš naujo nagrinėti pareiškėjų N. V. ir Z. V. (duomenys neskelbtini) prašymą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Vesta Šliogerytė

Komisijos nariai

Remigijus Kalašnykas

Sigita Šimbelytė